

מסורת הש"ס

(א) [מסות ג.], (ב) [כתובות עט.]; (א) [נפי' חוספות ב"ב קלט: ד"ה 'הס'; (ד) [כתובות מ.], (ה) ב"מ כ כתובות פה: פו. קדושין מת. ב"ב קמז.;

→

גליון הש"ס

גמ' הואיל ואתא לידן. שנת דף פא ע"ב וש"י: תוס' ר"ה כל ובי' דעמבד ג' אינו מועיל בבתובה. עיין לעיל דף ע פ"א תוספות ד"ה אשתלטנין:

→

מוסף רש"י

ליתן בכתובה של זו. מספקי, שאם נתאלמנה או נתגרשה. יטלנה לוקח, ואם מתה יירשנה בעלה. ויפסיד מעותיו (כתובות ג.). המוכר שטר חוב לחבירו. שחייב לו לזה לטולה ממנו ומסר לו המלה אם השטר ליד לוקח ומכרו לו וכתב לו קנין לך איני וכל שפענדיה, אי נמי דפסקוקן התם (ב"ב עט.). והדור ומחלו. הוכיח שהוא מלוה ממנו לזה, מחלו. דלמיר ליה ליה ללוקח לאו בעל דברים דדיי' את (כתובות פה.) דלא מוכר לו ראשון לשני אלא כל זכות שפאל לדיה, ולא דעתי האי לוקח ממלה דלמי תמחמה דמלה, ומיחו מעותיו חזיר לו מוכר ללוקח, דהא הלכתא היא דדייטין דינא דגמיו חה הפסיד מעותיו כסורף שטרותיו של חבירו, דקיימא לן דחייב, מההיא עובדא דכפיהי רפרס לרב אשי ואנכי מנייה כי כשורא לללמא (רשב"ט טו.). ואפילו יורש. של מלה. מוחל. שהלוח לא תמחייב ללוקח כלום אלא תמחמה המוכר וברי ממחלו אכלו (קדושין מח.) וסברא הוא דלא אלים כח של לוקח כמה שנמסר לו שטר המלוה אלא לזכות בחוב הכתוב בו במקום הלוח או היורש, אך לא נעקר שעבודו מן המלוה, וקרינא ביה עבד ליה לאש מלה ויכול למחול שעבודו (רשב"ט טו.).

הרי היא חספיו.

דאי ודאי נתגרשה ע"י עדים אחרים כי משתכחי הנך עדים זוממין הוו משלמין לה כל כתובתה דהא צעו לאפסודי כולה מינה דקאמרי נתן לה אכל השתא שמה אינה עמידה ליעול כתובתה לעולם שמה תמות ויירשנה בעלה ונמצא שלא היו מפסידין אותה כלום לפיכך אין אומרים ישלמו

לה כתובתה אלא אומדים כמה אדם רוצה ליתן לה מיד בכתובתה על הספק שאם נתארמלה או נתגרשה יטלנה הוא ואם תמות יירשנה בעלה והוא יפסיד מה שנתן ודמיים הללו יתנו לה העדים טעות הנאה זו מפסידין אותה מיד שאם תצא למוכרה בטעות הנאה זו לא מוכל. טעות הנאה כלומר דבר מועט: אם אחרו צנכסי מלוג. שמוכל למוכרן ואין הצעל מוציא מיד הלקוחות שהרי אם פיתחו פיתחו לה ואם הותירו הותירו לה: יאמרו צנכסי לאן צרול. בכתובתה דהיינו דנוניא שהכניסה לו בשומא מצית אציה וכותבין אותה בכתובתה ומקבל עליו חמן אחריות ואם פיתחו פיתחו לו ואם הותירו הותירו לו כדאמרין [בציציתא באלמנה לכהן גדול (דף סו.)]. נכסי לאן צרול נכסים העומדים באחריות המקבל לשלם כעין צרול זה שהוא קשה להיות פוחת והתם ודאי לא מצי מוצנה: טעות פנאה. אשה המוכרת כתובתה לאחרים בטעות הנאה והדמים שלה הן ואין לצעל צהן כלום: רווח ציפא. אפילו אם הצעל נוטלן נוח לאשה למוכרה בחייה כדי שעה פרנסתה מנויה ציתה צריח: ואין הצעל אוכל פירות. לא אמרינן יקח צהן קרקע והוא אוכל פירות: ומיני לא משפענדי. לניזק: וחור המוכר ומחל לו מחול. הלכך אי אמרינן לה תזנן מפסדינן ליה ללוקח דהיא הדרה ומחלה לכתובתה לצעל הואיל ועל כרחיה היא מוכרתה: ה"ה

מילי נינהו ומילי לא משתעבדי אלמנה לא מילי דמוזדבני בדינרי נינהו אלא מושום דשמואל ^אדאמר שמואל יהמוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפי' יורש מחל אמרי זבוינ זבין ותתן ליה ואי מחלה ליה לגבי בעל תמחלה אמרי כל לגבי בעל ודאי מחלה ליה ואפסדיניה להווא זבינא בידים לא אפסדיניה וכי תימא זבינא ניהליה להווא דחבלה ביה בטובת הנאה דאי

צעילת זנות אלא התם דייק דקסבר תנאו בטל מדלא קמיי צמולה שאין לה מאמנים ואלמנה שאין לה מנה כו' ש"מ דה"ק כל הפוחת אפי' צאותו ענין שיש לה אפי' הכי הויה צעילתו צעילת זנות וא"ת מנא ליה דמיירי צתגנא דלמא מודה ר"מ דתנאו קיים וה"ק כל הפוחת אפי' צאותו ענין שיש לה כגון צסוף ביאה דלמיר התם צסוף שמעתינ דדברי הכל אינה מוחלת וי"ל דלשון כל הפוחת משמע שהוא פוחת לה וצסוף ביאה אין יכול לפחות אלא היא פוחתת לעצמה ולא שייך לשון פוחת אלא צתגנא אי נמי מדנקט כל דייק:

כל לגבי בעצה ודאי מוצא. וא"ת ותזנין לצעל גופיה ותימיב ליה לנחבל וי"ל שהצעל לא ירצה לקנות שלא להפסיד לאשמו א"י הא מוקמינן לה צסומן כר"מ דלמיר לשהות עם אשתו צלא כתובה אסור וא"ת והיאך יכולה למחול האלמר צריש אע"פ (כתובות דף מ.) דצסוף ביאה אינה יכולה למחול וכ"ת דכתבה ליה התקצלתי הא משמע צפרק נערה (שם דף נה.) דלר"מ אפי' בהתקצלתי אין יכולה למחול וי"ל ה"מ צתחילת הסוגיא אבל לפי המסקנא דהתם דמפליג ר' יהודה צין כתבה ליה התקצלתי וצין לא כתבה ליה התקצלתי ה"ה לר"מ וא"ת ואכתי היאך תמחול הא מוקמינן לה כר"מ דלמיר אסור לשהות עם אשתו צלא כתובה וי"ל לאחר שתמחול יחזור ויכתוב לה כתובה ועי"ל דאפילו את"ל שאין יכולה למחול צעודה תמחוי אכתי יעשה קנוינא ויגרשנה ותמחול לו ואח"כ יחזירנה וא"ת כיון דלמיתא כר"מ דדאין דינא דגרמי א"כ לא תהא רשאה למחול מפני שתצטרך לשלם ללקוחות כדלמיר צהמוכר שטר חוב לחצירו וחזר ומחלו מחול ואמרינן התם (כתובות דף פו.) דלמנא דדאין דינא דגרמי מגבי ציה דמי שטרא מעליא ומייה מצי למימר דאפ"ה לא תחוש ותמחול כיון דהשתא לית לה מידי לשלומי אע"ג דלכשתתאלמן תצטרך לשלם יויתר מ"מ חשיב ליה אטרוחי צי דינא צכדי כיון דסוף סוף השתא מיהא לא משלמין מידי ולמאי דרגיל ר"ת לפרש דאין חייבת לשלם אפילו לר"מ אלא מה שקצלה א"ש טפי ואין להאריך כאן צדבר זה הקשה הר"ר שמואל צ"ר חיים ותזנין כתובתה צמעמד שלשתן דאז אין יכולה למחול כמו שרגיל ר"י לדקדק מההיא דתניא צהאיש מקדש (קדושין דף מו:) התקדשי לי צשטר חוב אז שהיה לו מלוה ציד אחרים וירשנה עליהם רצי מאיר אומר מקודשת וחכמים אומרים אינה מקודשת ומסיק דצמלוה צשטר קמפלגי צאשה סמכה דעמה ודכולי עלמא אית לכו דשמואל דלמיר המוכר שטר חוב לחצירו וחזר ומחלו מחול וצמלוה על פה פליגי צדרב הווא דלמיר תנהו לפלוגי צמעמד שלשתן קנה דרבנן לית לכו שיעיל מעמד שלשתן צמלוה אלא צפקדון ואם היה יכול למחול מהו חושש אי אית לכו דרב הווא צמלוה כיון דצצירא ליה דלא סמכה דעתה ותירץ ר"י * דמעמד שלשתן אין מועיל בכתובה צעודה תחת צעלה כיון דעדיין לא ניתנה לגבות וא"ת ויכתוב שטרא צשמיה דאז לא מצי מחלה כדלמיר צהכותב (כתובות דף פו.) והכא ניחא דשמא הצעל לא ירצה אבל צסומן גבי

החובל פרק שמיני בבא קמא

פט.

דיש לו לתנא לשנות ריבוי תשלומין גבי עדים זוממין כמו שיכול להרצות אכלס ואת"ל דנכסי לאן צרול יכולה למכור אם כן יותר היו מפסידים הזוממין לאשה כשהיו אומרין שגרשה ונתן לה כתובתה על נכסי לאן צרול שהיתה יכולה למכור לגמרי מעל מנה ומאמנים שאין יכולה למכור

לגמרי אצל צההיא [דמכות] (דמכירה) שצאין להעיד ולהפסיד לצעל שאומרין שגרשה ולא נתן כתובה יותר היו מפסידין לו על מנה ומאמנים שהיו מחייצין אותו ליתן ושמה היה נפטר מליתן אם תמות האשה צחייז מעל נכסי לאן צרול דשמה תמכור האשה ולא יפטר צמימתה ולכן נקט הזממן על דבר שיש בו ריבוי תשלומין אכלס: **פ"רא דפירא** **א"א** תקינו **ל"ה** רבנן. היינו צמילי דלמו מעלמא

כגון טעות הנאה דכתובה וכגון גונב ולד צהמת מלוג דמשלם כפל לאשה כדאמרין צריש האשה שנפלו לה נכסים (כתובות דף עט:) משום דלא תקינו ליה רבנן פירא דפירא אבל פירא דפירא דלמי מגופיה כגון ולד ולדות צהמת מלוג פשיטא דתקינו ליה רבנן דמתן לעולם הוא אוכל פירי פירות ונראה דפירי דפירי לא תקינו ליה רבנן דהתם לא הוי כי האי דהכא דנהי דמשלם כפל לאשה נראה דצאותו כפל ילקח קרקע והוא אוכל פירות ונראה נמי דכ"ש גונב צהמת מלוג עצמה דמשלם כפל לאשה:

שעמא **מאי** **שא** **תהא** **קצה** **בעיניו** **ל"ה** **צוציאה**. ומימה

דצריש אע"פ (כתובות ד' נד:) משמע דלאו היינו טעמא דר"מ גבי הא דתנן רצי מאיר אומר כל הפוחת לנבלה ממתמים ולא למנה ממנה הרי זה צעילתו צעילת זנות ודייק צגמרא כל הפוחת אפילו צתגנא אלמא קסבר תנאו צטל ואית לה וכיון דלמיר לה לית לך אלא מנה לא סמכה דעתה והוי צעילתו צעילת זנות הא שמעינן ליה לר"מ דצדרבנן תנאו קיים משמע דמשום שיש לה ולא סמכה דעתה כשאמר לה לית לך אלא מנה לא סמכה דעתה דהויא צעילתו צעילת זנות הא אם הוה תנאו קיים ולא היה לה כלל לא אי צעילתו צעילת זנות וי"ל דכ"ש אי תנאו קיים ולית לה דהויא צעילתו

צעילת זנות אלא התם דייק דקסבר תנאו בטל מדלא קמיי צמולה שאין לה מאמנים ואלמנה שאין לה מנה כו' ש"מ דה"ק כל הפוחת אפי' צאותו ענין שיש לה אפי' הכי הויה צעילתו צעילת זנות וא"ת מנא ליה דמיירי צתגנא דלמא מודה ר"מ דתנאו קיים וה"ק כל הפוחת אפי' צאותו ענין שיש לה כגון צסוף ביאה דלמיר התם צסוף שמעתינ דדברי הכל אינה מוחלת וי"ל דלשון כל הפוחת משמע שהוא פוחת לה וצסוף ביאה אין יכול לפחות אלא היא פוחתת לעצמה ולא שייך לשון פוחת אלא צתגנא אי נמי מדנקט כל דייק:

כל לגבי בעצה ודאי מוצא. וא"ת ותזנין לצעל גופיה ותימיב ליה לנחבל וי"ל שהצעל לא ירצה לקנות שלא להפסיד לאשמו א"י הא מוקמינן לה צסומן כר"מ דלמיר לשהות עם אשתו צלא כתובה אסור וא"ת והיאך יכולה למחול האלמר צריש אע"פ (כתובות דף מ.) דצסוף ביאה אינה יכולה למחול וכ"ת דכתבה ליה התקצלתי הא משמע צפרק נערה (שם דף נה.) דלר"מ אפי' בהתקצלתי אין יכולה למחול וי"ל ה"מ צתחילת הסוגיא אבל לפי המסקנא דהתם דמפליג ר' יהודה צין כתבה ליה התקצלתי וצין לא כתבה ליה התקצלתי ה"ה לר"מ וא"ת ואכתי היאך תמחול הא מוקמינן לה כר"מ דלמיר אסור לשהות עם אשתו צלא כתובה וי"ל לאחר שתמחול יחזור ויכתוב לה כתובה ועי"ל דאפילו את"ל שאין יכולה למחול צעודה תמחוי אכתי יעשה קנוינא ויגרשנה ותמחול לו ואח"כ יחזירנה וא"ת כיון דלמיתא כר"מ דדאין דינא דגרמי א"כ לא תהא רשאה למחול מפני שתצטרך לשלם ללקוחות כדלמיר צהמוכר שטר חוב לחצירו וחזר ומחלו מחול ואמרינן התם (כתובות דף פו.) דלמנא דדאין דינא דגרמי מגבי ציה דמי שטרא מעליא ומייה מצי למימר דאפ"ה לא תחוש ותמחול כיון דהשתא לית לה מידי לשלומי אע"ג דלכשתתאלמן תצטרך לשלם יויתר מ"מ חשיב ליה אטרוחי צי דינא צכדי כיון דסוף סוף השתא מיהא לא משלמין מידי ולמאי דרגיל ר"ת לפרש דאין חייבת לשלם אפילו לר"מ אלא מה שקצלה א"ש טפי ואין להאריך כאן צדבר זה הקשה הר"ר שמואל צ"ר חיים ותזנין כתובתה צמעמד שלשתן דאז אין יכולה למחול כמו שרגיל ר"י לדקדק מההיא דתניא צהאיש מקדש (קדושין דף מו:) התקדשי לי צשטר חוב אז שהיה לו מלוה ציד אחרים וירשנה עליהם רצי מאיר אומר מקודשת וחכמים אומרים אינה מקודשת ומסיק דצמלוה צשטר קמפלגי צאשה סמכה דעמה ודכולי עלמא אית לכו דשמואל דלמיר המוכר שטר חוב לחצירו וחזר ומחלו מחול וצמלוה על פה פליגי צדרב הווא דלמיר תנהו לפלוגי צמעמד שלשתן קנה דרבנן לית לכו שיעיל מעמד שלשתן צמלוה אלא צפקדון ואם היה יכול למחול מהו חושש אי אית לכו דרב הווא צמלוה כיון דצצירא ליה דלא סמכה דעתה ותירץ ר"י * דמעמד שלשתן אין מועיל בכתובה צעודה תחת צעלה כיון דעדיין לא ניתנה לגבות וא"ת ויכתוב שטרא צשמיה דאז לא מצי מחלה כדלמיר צהכותב (כתובות דף פו.) והכא ניחא דשמא הצעל לא ירצה אבל צסומן גבי

היא

עין משפט
נר מצוה

סב א מיי' פ"א מהל' עדות הלכה א סמג עשין קי טו"מ סימן לח: ע ב טו"ש"ע אה"ע סימן פה סעיף יז:

עא ג מיי' פ"י מהלכות אישות הלכה י ופ"ד מהלכות חובל ומוזק הלכה יח סמג עשין מח סימן ע טו"ש"ע אה"ע סימן סו סעיף ג וסימן קה סעיף א וטו"ש"ע ח"מ סימן תכד סעיף י:

עב ד מיי' מהלכות מירה הלכה יז וע"ש סמג עשין פכ טו"ש"ע ח"מ סימן סו סעיף גז:

→

רבינו חננאל

אמר רבא הילכתא טובת הנאה לאשה ואין הבעל אוכל פירות. מאי טעמא, פירא תקינו ליה רבנן לבעל, פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן. ולא עמדה הדין קושיא ונדרחית. ואמי טוב, תנינא לתקת אושא הא דתנן העבד והאשה פגיעתן רעה והחובל בהן חייב והן שחבלו באחר פטורין, ואי סלקא דעתא ליתיה לתקת אושה, תובין מריוס ולאחר מיתה ותחיוב ליה לנחבל. ולשעמיך, תובין נכסי מלוג בטובת הנאה ותחיוב לנחבל. אלא איכא למימר מהנתינן בדלית לה נכסי מלוג, ולא שמעינן מינה דתנינן לה להאי תקנת אושא. אמר רבא הילכתא טובת הנאה לאשה, פיר' כלומר האשה תחת בעלה ומכרה כתובתה לאחד על דעת שאם נתאלמנה או נתגרשה יקח מה שבכתובתה עד גמרא, ואם תמות היא לא יקח כלום. זה המכר יקרא טובת הנאה והדמים שלה הן, ואין לבעל לומר נקח בדמים קרקע ואוכל פירותיה כדון נכסי מלוג. ואי מחייבת לה, לזבוינ לכתובתה בטובת הנאה ותחיוב ליה, פיר' לנחבל. המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול כו'. כל לגבי בעלה